

**AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“
GENERALINIS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL GELEŽINKELIO KELIO IR KELIO STATINIŲ APŽIŪROS TAISYKLIŲ 154/K
PATVIRTINIMO**

2018 m. rugpjūčio 8 d. Nr. Į- 322
Vilnius

Siekdamas plėtoti ir tobulinti AB „Lietuvos geležinkeliai“ rengiamų norminių techninių dokumentų bazę:

1. T v i r t i n u pridedamas Geležinkelio kelio ir kelio statinių apžiūros taisyklės 154/K (toliau – Taisyklės).

2. Į p a r e i g o j u Geležinkelių infrastruktūros direkcijos Infrastruktūros eksploatacijos departamento direktorių iki 2018 m. rugpjūčio 7 d. organizuoti darbuotojų, kurių darbas susijęs su kelio ir kelio statinių apžiūra, supažindinimą su Taisyklėmis.

3. N u s t a t a u, kad Taisyklių nuostatos turi būti taikomos nuo 2018 m. rugpjūčio 8 dienos.

4. P r i p a ž į s t u nuo 2018 m. rugpjūčio 8 d. netekusiais galios AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus 2001 m. gegužės 29 d. įsakymą Nr. Į-209 „Dėl Kelio darbininko, paskirto atlikti kelio ir kelio statinių apžiūrą, darbo instrukcijos ir Kelio darbininko, paskirto atlikti kelio ir kelio statinių apžiūrą, saugos ir sveikatos instrukcijos patvirtinimo“ bei 2001 m. spalio 15 d. įsakymą Nr. 405 „Dėl Kelio darbininko, paskirto atlikti kelio ir kelio statinių apžiūrą, saugos ir sveikatos instrukcijos SS/335 dalinio pakeitimo“.

5. P a v e d u Industrinių tyrimų ir plėtros departamento direktoriui kontroliuoti, kaip vykdomas šis įsakymas.

Generalinis direktorius

Parengė

Įteikti: DI, PRD, TD, VAT, PLD, PLS, GTC

AKCINĖ BENDROVĖ
„LIETUVOS GELEŽINKELIAI“

PATVIRTINTA
AB „Lietuvos geležinkeliai“
generalinio direktoriaus
2018 m. rugpjūčio mėn. 8 d.
įsakymu Nr. Y-322

K/154

GELEŽINKELIO KELIO IR KELIO STATINIŲ APŽIŪROS TAISYKLĖS

VILNIUS 2018

PARENGĖ

AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus 2017 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. Į-299 sudaryta darbo grupė (Saulius Konstantinavičius, Olga Duškova, Raimondas Puišys)

SUDERINTA

Plėtros departamento direktorius

Geležinkelių infrastruktūros direktorius
Infrastruktūros departamento direktorius

Prevencijos departamento direktoriaus pavaduotojas
Saugos skyriaus vadovas

Plėtros departamento Plėtros skyriaus
Techninės sąveikos sektoriaus viršininkas

Galioja nuo _____

Geležinkelio kelio ir kelio statinių apžiūros taisyklės pakeičia K/154 *Kelio darbininko, paskirto atlikti kelio ir kelio statinių apžiūrą, darbo instrukciją* ir SS/335 *Kelio darbininko, paskirto atlikti kelio ir kelio statinių apžiūrą, saugos ir sveikatos instrukciją*, patvirtintas 2001-05-29, įsakymu Nr. 209.

GELEŽINKELIO KELIO IR KELIO STATINIŲ APŽIŪROS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Geležinkelio kelio ir kelio statinių apžiūros taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato organizacinius ir techninius reikalavimus, atliekant geležinkelio kelio ir kelio statinių apžiūrą.

2. Taisyklių reikalavimai yra privalomi visiems geležinkelio ir ne geležinkelio įmonių darbuotojams, atliekantiems geležinkelio kelio ir kelio statinių apžiūrą.

II. TERMINAI, APIBRĖŽTYS IR SANTRUMPOS

Šiose taisyklėse vartojami toliau nurodyti terminai, apibrėžtys ir santrumpos.

Apžiūra – periodiškai atliekamas kelio ir kelio statinių būklės ir naudojimo sąlygų patikrinimas.

Avarinė būklė – kelio ir kelio statinių būklė, kai tolimesnis jų naudojimas pagal paskirtį yra neleistinas (kai kelio ar kelio statinių defektai ar nukrypimai nuo techninių eksploatacijos normų kelia grėsmę saugiam traukinių eismui, o tolimesnis jų vystymasis galintis tapti nevaldomu).

Defektas – geležinkelio kelio ir kelio statinio konstrukcijos elementų neatitikimas nustatytiems reikalavimams.

Ekstremalioji situacija – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba padaryti kitą žalą.

ESD – traukinių eismo tvarkdarys.

Gedimas – kelio (sankasos, bėgių, iešmų, pabėgių ir kt.) ir kelio statinių neatitikimas norminių teisės aktų reikalavimams, atsiradęs dėl išorinių veiksnių jo naudojimo metu.

GSB – geležinkelio stoties budėtojas.

GSM-R – (Global System for Mobile Communications - Railway) – Europinė skaitmeninio radijo ryšio sistema, pritaikyta geležinkelių transportui.

Kelio apeivis – darbuotojas, paskirtas apžiūrėti jam paskirtos geležinkelio atkarpos viršutinę kelio konstrukciją, sankasą, kelio ženklus, kelio statinių ir įrenginių būklę.

Kelio statiniai – tiltai, tuneliai, viadukai, estakados, pėsčiųjų tiltai ir tuneliai, vandens pralaidos, atraminės ir garsą slopinančio sienutės.

Kelio ir kelio statinių priežiūra – darbų visuma, garantuojanti transporto priemonių ir pėsčiųjų eismą statiniais nustatytais sąlygomis (nuolatinis kelio ir kelio statinių būklės tikrinimas, gedimų suradimas ir šalinimas).

Laikančiosios konstrukcijos – tilto ar tunelio elementai, atliekantys atsparumo ir stabilumo funkciją.

Pralaida – statinys po keliu vandeniui tekėti.

Tilto paklotas – ant tilto perdangos laikančiųjų konstrukcijų esantys elementai (perdangos dalys, viršutinė kelio konstrukcija, atitvarai, šalitilčiai, turėklai ir kt.). Tai yra:

- esant bebalastei viršutinei kelio konstrukcijai – mediniai arba metaliniai skersiniai, gelžbetoninės ar metalinės plokštės su tvirtinimo elementais, apsaugos įtaisai, šalitilčiai su turėklais, klojinys vėžės viduje;
- esant viršutinei kelio konstrukcijai ant balasto – balasto lovelio detalės, nepriklausančios tilto perdangai, balasto sluoksnis, pabėgiai, šalitilčiai, tiltiniai gretkampuočiai (gretbėgiai).

Tunelis – statinys, pakeičiantis kelią, gatvę, pėsčiųjų ar dviračių taką po žeme, statiniais ar vandens telkiniais.

III. KELIO APEIVIO PAREIGOS

3. Kelio apeivio tikslas – laiku pastebėti kelio ir kelio statinių gedimus bei defektus, kurie kelia grėsmę saugiam traukinių eismui (įtrūkius, trūkusį bėgį ar bėgių sandūros tvarsles, nutrūkusius bėgių sandūros varžtus, bėgių kelio plano nuokrypį, kelio išmetimą, protarpiais bėgių sandūrose viršijančius maksimaliai leistinus ar kelis iš eilės minimalius (nulinius), išilginius ilgabėgių poslinkius, netinkamas ar atsilaisvinusias bėgių tvirtinimo detales, kelio nusėdimus, nuogriuvas, sankasos nuošliaužas ar išplovus, nefunkcionuojančius vandens nuvedimo įrenginius, užpustytas kelio vietas, pašalinius daiktus ant kelio ar šalia jo ir kt.) ir juos pašalinti ar atitverti, vadovaujantis K/078 Saugaus traukinių eismo užtikrinimo instrukcija remontuojant kelią.

4. Aptiktus gedimus ir defektus, kurie kelia grėsmę eismo saugai, kelio apeivis turi juos pašalinti pats, jei to padaryti neįmanoma, privalo pažymėti traukinių eismui pavojingą vietą ir GSM-R ryšiu (jeigu GSM-R ryšys neveikia, mobiliuoju telefonu ar kita ryšio priemone) nedelsiant informuoti artimiausios stoties GSB ar ESD ir savo tiesioginį vadovą.

5. Apie kliūtį Kauno tunelyje, kuri kelia pavojų saugiam traukinių eismui, kelio apeivis turi pranešti Kauno stoties GSB, jeigu yra būtinybė, gali prašyti tunelį saugančios apsaugos pagalbos. Pamatęs ar išgirdęs atvažiuojantį traukinį, bėgti link jo rodydamas sustojimo signalą.

6. Jeigu kliūtis vieta yra tunelyje ar ant tilto, turi būti atitveriamas visas tunelis arba tiltas.

IV. PAVOJINGI, KENKSMINGI IR KITI VEIKSNIAI ATLIEKANT KELIŲ BEI KELIO STATINIŲ APŽIŪRAS, JŲ POVEIKIS SVEIKATAI. BŪTINOS SAUGOS PRIEMONĖS

7. Pavojingi, kenksmingi ir kiti profesinės rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti kelio apeivio darbo aplinkoje ir turėti poveikį jo sveikatai:

7.1. **važiuojantys geležinkelio riedmenys** – einant arti bėgių kelio. Galimi įvairūs kūno sužalojimai, tame tarpe mirtina trauma. Dirbant geležinkelio kelio pavojingoje zonoje, reikia dėvėti gerai matomus ne žemesnės kaip 2 klasės darbo drabužius, naudoti signalines priemones;

7.2. **lekiantys, judantys daiktai, ruošiniai, skeveldros** – dėl atskilusių metalo dalelių kalant, pjaunant ar kitaip apdorojant (kertant, ir pan.) metalą ar kitą trapią medžiagą. Lekiančios smėlio, skaldos dalelės praleidžiant pravažiuojančius traukinius.

7.3. **krentantys iš aukščio daiktai, kroviniai** – dėl kritimų nuo kėlimo įrenginių, rietuvių, transporto priemonių, infrastruktūros įrenginių. Šie veiksniai gali sužaloti įvairias kūno dalis pradedant sumušimais, kaulų lūžiais ir baigiant mirtina trauma. Apsisaugojimui nuo šių veiksmų būtina daiktus sandėliuoti tvarkingai, naudoti kėlimo įrenginius, laikytis saugių atstumų. Jeigu galimas daiktų kritimas iš viršaus, būtina dėvėti šalną;

7.4. **žmogaus griuvimas dėl slidžios dangos** – dėl slidžių grindų, perėjų, pervažų ir pan. paviršių. Dėl šių veiksmų galimi galūnių lūžiai, galvos ir stuburo traumos. Apsisaugojimui nuo šių veiksmų būtina slidžius paviršius valyti nuo išsipykusio tepalo, laiku valyti nuo sniego, ledo, barstyti smėliu ar naudoti kitas priemones. Nesant galimybei užtikrinti neslidų paviršių, būtina dėvėti batus apsaugančius nuo paslydimo ir kitas išduotas asmenines apsaugines priemones;

7.5. **žmogaus griuvimas dėl kliuvinio** – dėl išsikišusių kelio konstrukcijos bei infrastruktūros detalių ir t.t. galimi įvairūs susižalojimai – pradedant įvairių kūno dalių sumušimais ir baigiant kaulų lūžiais, smegenų sutrenkimu. Išsikišančios dalys turi būti pažymėtos įspėjamaisiais ženklais. Praėjimai turi būti sužymėti ir neužgriozdinti;

7.6. **žmogaus griuvimas dėl kitų priežasčių** – dėl ligos ir pan. Tam būtina prieš įsidarbinant ir dirbant, periodiškai tikrintis sveikatą, domėtis tikrinimo rezultatais. Galimos įvairios traumos;

7.7. **žmogaus nukritimas** (iš aukščio, nuo riedmenų laiptelių, įkritimas į šulinį ir kt.) – dėl neaptvertų pavojingų vietų, angų, neuždengtų dangčiais šulinių ir t.t. Dėl šių veiksmų galimi įvairūs kūno sužalojimai (lūžiai, sumušimai) ir net mirtini atvejai. Angos, šuliniai negali būti dengiami plėvele, kartonu ir pan. Tam turi būti naudojami patvarūs dangčiai, išlaikantys apkrovas. Įlipti ir išlipti iš judančių riedmenų yra draudžiama. Įlipti ir išlipti galima tik pasisukus veidu į riedmenį ir abiem rankomis laikantis už turėklų;

7.8. **kelių transporto priemonė** – kertant autokelius pervažose, būtina stebėti autotransporto judėjimą. Dirbant šalia geležinkelio kelio, darbo vietos turi būti atitvertos, nakties metu apšviestos;

7.9. **įrankiai, kitos rankinės darbo priemonės** – dėl darbo įrankių, neatitinkančių darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimams, panaudojimo. Būtina dėvėti rankų, veido, akių ir kt. apsaugos priemones, įrankius naudoti tvarkingus ir tik pagal paskirtį;

7.10. **kliuvinys** – išsikišusios geležinkelio infrastruktūros įrenginių dalys; šuliniai, latakų dangčiai, bet kokie daiktai. Pavojingos vietos ir kliūtys turi būti pažymėtos įspėjamaisiais ženklais;

7.11. **psichoemocinė įtampa** – dėl darbo vykdymo einant didelį atstumą vienu asmeniu, teisingų veiksmų vykdymas ekstremaliose situacijose. Būtina turėti ryšį su tiesioginiu vadovu, o darbo vadovas turi periodiškai susisiekti su kelio apeiviu;

7.12. **elektros srovė** – dėl prisilietimo prie įtampingųjų dalių (kurių įtampa didesnė kaip 50 V), priartėjimo prie įtampingųjų dalių (kurių įtampa didesnė kaip 1000 V). Draudžiama priartėti pačiam ir naudojamais instrumentais bei mechanizmais prie kontaktinio tinklo dalių arčiau kaip per 2 m.

7.13. **žaibas** – dėl darbų vykdymo lyjant ir vykstant žaibavimui. Dirbant lauke, būtina nutraukti bet kokius darbus. Negalima slėptis mažose pašiūre ar pastogėse, po pavieniais medžiais, atvirose transporto priemonėse. Nebraidykite po vandenį. Jeigu jaučiate, kad dilgčioja oda ir riečiasi plaukų galiukai, tai ženklas, kad pavojus labai didelis. Tokiu atveju, pritūpkite, palenkite galvą, rankas padėkite ant kelių. Audros metu nelieskite (nelaikykite) metalinių daiktų. Nekalbėkite telefonu, nesinaudokite elektriniais prietaisais. Negalima slėptis po medžiais ar aukštais statiniais, neturinčiais žaibolaidžio;

7.14. **šaltis** – apsisaugojimui nuo šalčio būtina tinkamai organizuoti darbo režimą – jeigu dirbama lauke ir oro temperatūra žemesnė kaip minus 10 °C, būtina daryti pertraukėles, kurios įeina į darbo laiką, sušilti. Reikia naudoti asmenines apsaugines priemones skirtas šaltajam metų laikotarpiui;

7.15. **gyvūnų užpuolimas** – miškingose geležinkelio ruožuose, laukinių gyvūnų migracijos keliuose. Rekomenduojama elgtis ramiai, nerodyti grasinimo ženklų ir praleisti gyvūnus, arba panaudoti turimą garsinį signalą duodančią priemonę.

V. DARBŲ ORGANIZAVIMAS

8. Kelio apeivis atlieka kelio ir kelio statinių apžiūrą vadovaujantis patvirtintu „Kelio ir kelio statinių apžiūros grafiku“ bei savo tiesioginio vadovo nurodymu, siekiant laiku nustatyti ir pašalinti kelio ir kelio statinių gedimus ir defektus, atsiradusius jų eksploatacijos metu ar dėl nepalankių meteorologinių sąlygų (liūtys, pusnys, polaidis, dideli šalčiai arba karščiai ir pan.).

9. Sudarant grafiką ir nustatant apžiūros ruožą būtina įvertinti pavojingus ir kenksmingus rizikos veiksmus, atsižvelgti į metų laiko ypatumus, traukinių eismo intensyvumą, numatyti galimybę pavalgyti ir pailsėti, darbuotojo sugrįžimą į nuolatinės darbo vietos buveinę.

10. Kelio apeiviu gali būti skiriamas ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, turintis kelio darbininko kompetenciją bei ne mažesnę kaip 6 mėnesių darbo stažą, apmokytas ir atestuotas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais dirbti pavojingus darbus eksploatuojamuose geležinkelio

ruožuose įmonėje nustatyta tvarka, taip pat atestuotas Lietuvos transporto saugos administracijos nustatyta tvarka.

11. Kelio apeivis supažindinamas su pavojingais ir kenksmingais rizikos veiksniais įmonėje nustatyta tvarka.

12. Prieš pradėdamas darbus kelio apeivis patikrina įrankių krepšį (kuprinę) ir su savimi pasiima:

- GSM-R ryšio radijo stotį (ar kitą patikimą ryšio priemonę, pvz. mobilųjį telefoną ir t.t.);
- signalinį ragelį (ar kitą garsinį signalą duodančią priemonę);
- raktą bėgių sandūrų varžtams;
- dvi signalines vėliavėles (geltoną ir raudoną) dėkle;
- iš abiejų pusių šviečiantį rankinį signalinį žibintą su raudonu ir baltu žiburiais (tamsiu paros metu, siaučiant pūgai, esant rūkui ir t.t.);
- traukinių, važiuojančių apžiūros ruožu, tvarkaraščio išrašą (E-21 formos Traukinių eismo pažyma);
- laikrodį.

13. Kelio apeivis privalo dėvėti gerai matomus specialius darbo drabužius.

14. Draudžiama atlikti planinius darbus tamsiu paros metu ir esant blogam matomumui (lietus, sniegas, rūkas).

VI. SAUGOS REIKALAVIMAI

15. Stotyje kelio apeivis turi eiti vadovaudamasis tarnybinių perėjų (praėjimų) schemomis. Jeigu jų nėra turi eiti plačiausiu tarpukeliu, peronu, sankasos kelkraščiu ar šalikele ir atidžiai stebėti eismą gretimuose keliuose bei situaciją tarpukelėje, kuriame gali būti riboženkliai, signalizacijos ir vandens surinkimo įrenginiai ar kitos kliūtys.

16. Bėgių kelius kelio apeivis turi pereiti statmenai tik įsitikinęs, kad keliais nevažiuoja geležinkelio riedmenys.

17. Kelyje stovinčius geležinkelio riedmenis galima apeiti ne mažesniu kaip 5 m atstumu nuo galinio riedmens, pereiti kelią tarp kelyje stovinčių geležinkelio riedmenų galima tada, jeigu atstumas tarp jų yra ne mažesnis kaip 10 m.

18. Draudžiama eiti ar bėgti per bėgių kelius prieš artėjančius geležinkelio riedmenis, lįsti po stovinčiais vagonais, lipti per automatinės sankabos įtaisus.

19. Draudžiama sėstis ant bėgių, pabėgių galų, balasto prizmės, pereinant kelius stotis ant bėgių (kryžmių, rėminių bėgių, iešmo pervedimo mechanizmų ir t.t.), statyti kojas į tarpą tarp rėminio bėgio ir smailės arba tarp kryžmės slankiosios šerdies ir atlankos, ant tiltų – į tarpą tarp bėgio ir gretbėgio.

20. Apžiūrėdamas kelią dvikeliame ruože kelio apeivis turi eiti priešinga kryptimi taisyklingajam traukinių eismui, nepamirštant, kad traukiniai gali važiuoti ir netaisyklingąja kryptimi.

21. Kelio apeivis, atlikdamas kelio apžiūrą, privalo sutikti atvažiuojančius traukinius. Sutikdamas traukinius, kelio apeivis iš anksto turi pasitraukti į šalikelę (ant tiltų, ilgesnių kaip 50 m – į specialią aikštelę, tunelyje – į įsienį), kai iki atvažiuojančio traukinio lieka 400 m, o ruožuose, kur traukiniai važiuoja 120 km/h ar didesniu greičiu – likus 5 min. iki traukinio pravažiavimo. Sutinkant traukinius kelio apeivis turi būti dešinėje kelio pusėje (žiūrint traukinio važiavimo kryptimi), o vienkelių ruožų kreivėse – vidinėje kreivės pusėje ne arčiau kaip 2,5 m nuo kraštinio bėgio. Ruožuose, kuriuose traukiniai važiuoja nuo 120 km/h iki 160 km/h greičiu, sutinkant

traukinius reikia stovėti ne arčiau kaip 4 m atstumu nuo kraštinio bėgio, ruožuose, kuriuose traukiniai važiuoja nuo 161 km/h iki 200 km/h greičiu, ne arčiau kaip 5 m atstumu nuo kraštinio bėgio..

22. Geležinkelio ruožą, kuriame įrengtos triukšmą slopinančios ar atraminės sienutės neleidžia nustatytu atstumu pasitraukti į šalikelę, kelio apeivis apžiūri kelią tik iš GSB ar ESD gavęs informaciją, kad prie darbų vietos neartėja geležinkelio riedmenys.

23. Tais atvejais, kai dvikeliame ruože traukiniui važiuojant vienu keliu, kitu keliu priešais artėja kitas traukinys ir kelio apeivis negali pereiti per kelią, galima traukinį sutikti stovint kairėje kelio pusėje (pirmojo traukinio važiavimo kryptimi).

24. Kelio apeivis, sutikdamas pravažiuojantį traukinį, privalo signalizuoti rageliu arba kitu garsiniu signalu (vienas ilgas garsas, jei geležinkelio riedmenys važiuoja nelygine kryptimi, ir du ilgi garsai, jei važiuoja lygine kryptimi) ir rodyti atitinkamą signalinį ženklą (jei kelias laisvas, dieną rodoma geltona suvyniota vėliavėlė, tunelyje ir tamsiu paros metu – baltos šviesos žiburys, jei pravažiuoti reikia sumažintu greičiu, dieną – išvyniota geltona vėliavėlė, naktį baltos šviesos žiburys, lėtai kilnojamas aukštyn ir žemyn).

25. Stabdomaisiais signaliniais ženklais atitvertose vietose kelio apeivis traukinius privalo stabdyti rageliu arba kita garsinį sustojimo signalą duodančia priemone (trys trumpi švilptelėjimai) ir dieną rodydamas išskleistą raudoną vėliavėlę (prieš save sukančią ratu geltoną vėliavėlę, bet kokį daiktą ar tik ranką), tamsiu paros metu – raudoną žibinto žiburį (ar sukančią ratu prieš save žibintą su bet kurios spalvos žiburiu), arba naudojant rankinę GSM-R radijo stotį, inicijuoti grupinį skambutį ir apie tai pranešti darbuotojams, valdantiems geležinkelio riedmenis:

„Dėmesio! Dėmesio! Dėmesio! Traukinių mašinistai stabdykite traukinius (ir nurodyti priežastį)“.

26. Kelio apeivis praleisdamas traukinius turi stebėti sąstatą ir pastebėjęs gedimą, dėl kurio kyla pavojus saugiam traukinių eismui (nesisukantį aširatį, didelę iščiūožą stipriai daužančią bėgius, gaisrą riedmenyse, iš sąstato krentantį krovinį ar žmogų, pavojingai pasislinkusį krovinį, keliu besivelkančias riedmenų detales ar krovinių tvirtinimo elementus, traukiniui nestojant nors iš sąstato duodamas sustojimo signalas ir t.t.) arba pastebėjęs, kad tuo pačiu keliu vienas priešais kitą važiuoja traukiniai, turi imtis visų įmanomų priemonių traukiniui sustabdyti ir naudojant rankinę GSM-R radijo stotį, inicijuoti grupinį skambutį ir apie tai pranešti darbuotojams, valdantiems geležinkelio riedmenis:

„Dėmesio! Dėmesio! Dėmesio! Traukinių mašinistai stabdykite traukinius (ir nurodyti priežastį)“.

Atlikus pranešimą, apie susidariusią padėtį nedelsiant informuoti artimiausios stoties GSB ar ESD ir savo tiesioginį vadovą.

27. Traukiniui pravažiauvus, apeivis pasilieka toje pačioje vietoje, pasisuka į nuvažiuojančio traukinio pusę ir apžiūri sąstato galinį signalą (keleivinio traukinio galinius žiburius) ir parodo atitinkamą signalą (sustojimo – jei pastebėjo traukinyje gedimą, ar mosteli susukta geltona vėliavėlė, jei traukinys tvarkingas). Įsitikinęs, kad pravažiavęs traukinys tvarkingas ir nėra iš priešingos pusės kitu keliu atvažiuojančio traukinio, kelio apeivis tęsia kelio apžiūrą.

28. Pravažiavus kelio vagonėliui ar kelio vežimėliui ar kitiems lengviesiems riedmenims, kelio apeivis turi pakeisti geltoną suvyniotą vėliavėlę į išskleistą raudoną ir ją laikyti tol, kol pasirodys lengvuosius riedmenis atitveriantis signalininkas ar lengvieji riedmenys nuvažiuos nuo jo toliau kaip 250 m.

29. Kelio apeivis, praleisdamas traukinį stoties ribose, rodo signalinį ženklą, atitinkantį kelio būklę, neatsižvelgdamas į šviesoforų signalus, o ekstremalioje situacijoje imasi visų įmanomų priemonių traukiniui sustabdyti.

30. Praleisdamas dirbančias kelio mašinas, kelio apeivis turi pasitraukti iš kelio į artimiausią šalikelę, kai kelio mašina priartėja prie jo ne arčiau, kaip per 400 m. Kelio apeivis turi būti nuo kraštinio bėgio ne arčiau, kaip:

30.1. dirbant elektriniam balastuotuvui, sniegvežiui, bėgių šlifavimo mašinai ir kitoms sunkioms mašinoms – 5 m;

30.2. dirbant geležinkelio greideriui – 10 m;

30.3. dirbant mašinoms su skaldos valymo įtaisais, dvikeliams ir rotoriniams sniego valytuvams – 5 m į priešingą išmetamam sniegui, ledui ir kt. pusę;

30.4. dirbant vienkeliam sniego valytuvui – 25 m.

31. Draudžiama praleisti traukinį stovint tarpukelėje, gretimame kelyje, taip pat pervažos važiuojamojoje automobilių kelio dalyje.

32. Draudžiama dirbti tamsiu paros metu ant tiltų, o tunelyje – nesant pakankamo apšvietimo (mažiau 20 Lx), neturint papildomos kilnojamos apšvietimo priemonės (prožektoriaus ir pan.).

33. Prieš pradėdant darbą:

33.1. ant tilto kelio apeivis privalo pasitikrinti traukinių eismo tvarkaraštį ir nuspręsti, kur turės pasitraukti, jeigu važiuotu nenumatyta tvarkaraštyje traukinys. Kai tiltas trumpesnis kaip 50 m, kelio apeivis privalo iš anksto prieš važiuojant traukiniui nueiti nuo tilto, o jei tiltas ilgesnis kaip 50 m, pasitraukti į specialią aikštelę su turėklais;

33.2. tunelyje, kelio apeivis turi žinoti, kur yra artimiausias įsienis, kuriame bus galima pasislėpti praleidžiant traukinį.

34. Praleidžiant traukinį ir užbaigus darbus darbo įrankiai turi būti padėti ne arčiau kaip 2,5 m nuo kraštinio bėgio.

35. Kelio apeivio naudojami įrankiai turi būti tvarkingi. Draudžiama naudotis veržlių raktais su nudilusiomis briaunomis ir atmuštais kraštais, didesnių matmenų negu veržlė, prailginti raktus kitu raktu ar vamzdžiu, dėti tarpiklį tarp veržlės ir rakto žiaunos.

36. Užsukant arba atsukant veržles reikia stovėti taip, kad raktas būtų traukiamas į save (ne stumiamas).

VII. KELIO APŽIŪRA

37. Kelio apeivis apžiūros metu privalo jam priskirtame kelio ruože priveržti atsisukusias veržles, valyti vandens nuvedimo įrenginius ir atlikti kitus savo tiesioginio vadovo nurodytus darbus.

38. Apie visus apžiūros metu nustatytus gedimus ir defektus kelio apeivis turi pranešti savo tiesioginiam vadovui ir įrašyti į K-37 formos Kelio ir kelio statinių apžiūros žurnalą (žr. 1 priedą). Šį žurnalą tiesioginis vadovas patikrina ir pasirašo, kad su įrašais susipažino. Pašalinus gedimus ir defektus turi būti daroma atžyma apie trūkumų pašalinimą.

39. Bėgių kelio apžiūra (viršutinės kelio konstrukcijos apžiūra)

39.1. Apžiūrint bėgių kelią (viršutinę kelio konstrukciją) kelio apeivis ypatingą dėmesį turi skirti:

39.1.1. ar nėra pažeistas kelio vientisumas (ar nėra trūkusių ar įtrūkusių bėgių, ieško konstrukcijos elementų, tvarslių, varžtų bėgių sandūrose ir t.t.);

39.1.2. ar nėra staigių kelio plano nukrypimų – kelio išmetimo;

39.1.3. ar nėra staigių kelio, ar vienos bėgių siūlės nusėdimų;

39.1.4. ar nėra atsilaisvinusių bėgių tvirtinimo detalių, nereguliuotų protarpių bėgių sandūrose, išilginių ilgabėgių poslinkių;

39.1.5. ar tvarkingi įkalami ir privirinami sujungėjai bėgių sandūrose;

- 39.1.6. ar tvarkingas pervažų klojinys, ar švarūs grioveliai gretbėgiuose;
- 39.1.7. ar tvarkingai ir taisyklingai pastatyti signaliniai bei kelio ženklai;
- 39.1.8. ar nepažeisti statinių artumo gabarito reikalavimai (ar teisingai sandėliuojamos medžiagos, ar nėra pašalinių daiktų ant kelio ar šalia jo).

40. Kelio statinių apžiūra

- 40.1. Apžiūrint kelio statinius kelio apeivis ypatingą dėmesį turi skirti:
 - 40.1.1. ar vandens pralaidos neužsikimšo medžių šakomis ar kitais pašaliniais daiktais;
 - 40.1.2. ar neužaugo krūmai ar žolė trukdantys vandeniui pratekėti;
 - 40.1.3. ar nėra pylimo nuošliaužų, ar žemės sąnašų trukdančių vandeniui pratekėti;
 - 40.1.4. ar nėra pralaidos antgalių irimo požymių;
 - 40.1.5. ar nėra vizualiai matomų atraminių ar garso slopinimo sienučių defektų (įtrūkių, irimo ar pasvirimo požymių ir pan.);
 - 40.1.6. ar nėra vizualiai matomų sankasoje defektų (išplovų, nuošliaužų), ar tvarkingi vandens nuvedimo įrenginiai.

41. Tiltų apžiūra

- 41.1. Apžiūrint tiltus kelio apeivis turi:
 - 41.1.1. vizualiai patikrinti temperatūrinių kompensatorių (bėgių protarpio) būklę (ar taisyklinga smailių padėtis, ar nėra defektų, ar visi varžtai priveržti ir kt.);
 - 41.1.2. patikrinti kablinius ir tiltinių tašų tvirtinimo varžtus;
 - 41.1.3. patikrinti gretbėgių (gretkampuočių) ir apsauginių tašų tvirtinimą;
 - 41.1.4. vizualiai patikrinti tilto konstrukcijos elementų būklę (perdangos, klojinio, kūgių, šalitilčių, aptvarų, turėklų ir kt.);
 - 41.1.5. patikrinti ar yra gaisro gesinimo inventorių;
 - 41.1.6. atkreipti dėmesį, ar po tiltu nekraunama mediena, medžių šakos, šienas ar kitos degios medžiagos;
 - 41.1.7. atkreipti dėmesį į upės vagą ir vandens srautą reguliuojančių įrenginių būklę (ar upės vaga švari, ar nėra jos pokyčių, ar nėra išplovimo požymių ir kt.);
 - 41.1.8. ledonešio metu papildomai stebėti, ar prieš tiltą nėra ledų sangrūdų, ar vandens lygis nekelia pavojaus tiltui.

42. Tunelio apžiūra

- 42.1. Apžiūrint tunelį kelio apeivis turi:
 - 42.1.1. patikrinti, ar tunelio prieigose tvarkingi iškasų šlaitai, ar nėra grunto (sniego ar ledo) nuošliaužų, nuogriuvų ar išplovų;
 - 42.1.2. atkreipti dėmesį į tunelio apdaro būklę (ar nėra įtrūkimų, iškritusių apdaro dalių, staiga atsiradusios drėgmės);
 - 42.1.3. atkreipti dėmesį į gretbėgių tvirtinimą, tvarką įsieniuose;
 - 42.1.4. nedelsiant pašalinti ant kelio nukritusias apdaro dalis (plytas, akmenis, betono atplaišas ir pan.);
 - 42.1.5. Žiemą kelio apeivis turi papildomai stabėti tunelio apšalą (ar jis nekelia pavojaus darbų bei eismo saugai).

43. Darbo ypatumai atliekant darbus elektrifikuotuose geležinkelio ruožuose

- 43.1. Darbuotojai, atliekantys kelio apeivio funkcijas elektrifikuotame ruože, nustatyta tvarka turi būti supažindinti su pavojingais ir kenksmingais rizikos veiksniais elektrifikuotame geležinkelio

ruože, mokėti nuo jų apsisaugoti, suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam nuo elektros poveikio, taip pat mokėti elgtis ekstremaliomis sąlygomis, pvz. gaisro, kontaktinio laido nutrūkimo atveju.

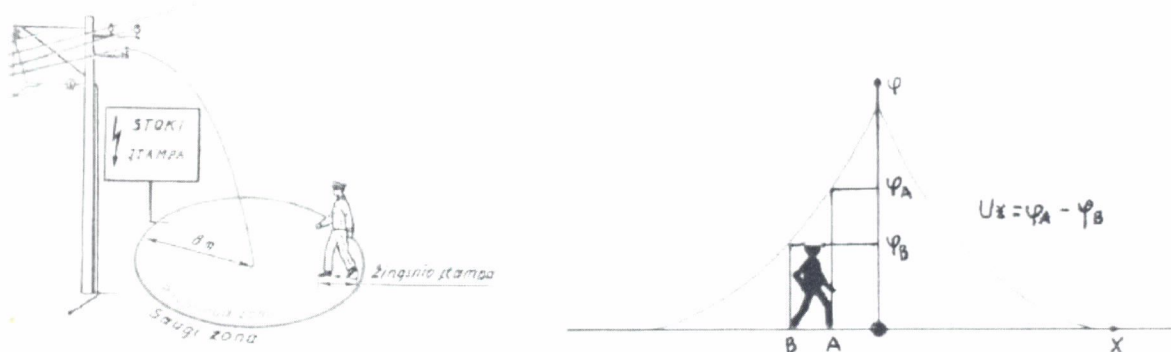
43.2. Dirbant elektrifikuotuose ruožuose negalima (pačiam ar naudojamais įrankiais) arčiau kaip 2 m priartėti prie esančių su įjungta įtampa laidų, kontaktinio tinklo dalių, oro linijų bei kitų neizoliuotų elektros įrenginių dalių.

43.3. **Draudžiama** prisitarti pačiam ar leisti prisitarti kitiems arčiau kaip 8 m prie nutrūkusių kontaktinio tinklo ar oro linijų laidų, taip pat kuo nors prie jų, po jais ar ant jų esančių pašalinių daiktų prisiliesti, nesvarbu, ar jie liečiasi prie žemės, įžemintų konstrukcijų, ar ne.

43.4. Radus nutrūkusius kontaktinio tinklo ar oro linijų laidus, taip pat kabančius ant jų pašalinius daiktus, būtina tuoj pat pranešti GSM-R (ar kitu turimu ryšiu) apie tai artimiausios stoties budėtojui (traukinių eismo tvarkdariui), energijos tvarkdariui, savo tiesioginiam vadovui ir, kol atvyks kontaktinio tinklo (elektros tinklo) brigados, jei įmanoma, atitverti pavojingą vietą ir stebėti, kad niekas prie jos neprisiartintų arčiau kaip 8 m.

Kai nutrūkę kontaktinio tinklo ar oro linijų laidai bei jų konstrukcijos elementai pažeidžia statinių artumo gabaritą, apie tai būtina pranešti artimiausios stoties budėtojui (traukinių eismo tvarkdariui), energijos tvarkdariui, savo tiesioginiam vadovui.

43.5. Kelio apeivis turi žinoti, kad žmogų, patekusį į nutrūkusio kontaktinio tinklo ar oro linijos pavojingą zoną (žr. 1 pav.), veikia žingsnio įtampos veiksnys. Žingsnio įtampa – įtampa tarp dviejų grandinės taškų, esančių žingsnio atstumu (nuo 0,8 m iki 1,0 m), ant kurių žmogus stovi abiem kojom.

1 paveikslas. Žmogų veikiančios žingsnio įtampos schema

Didžiausias elektrinis potencialas (pavojingiausia vieta) yra laido su žeme prisilietimo vietoje. Pavojingiausia yra artintis prie nukritusio laido arba išėdinėti iš žingsnio įtampos zonos dideliais žingsniais. Rekomenduojama iš žingsnio įtampos zonos išeiti neskubant ir dedant kojas viena arti kitos t.y. pirštai – kulnas, arba šokčiojant ant vienos kojos, bet tai labai pavojinga griuvimo atveju.

43.6. Negalima prisiliesti ar bet koku daiktu priliesti elektrinių riedmenų stogo ar po kėbulu esančios įrangos, **draudžiama** liesti nutrūkusius vėžės bėgius (nutrūkusias bėgių junges).

VIII. DARBUOTOJO VEIKSMAI NUSTAČIUS TRŪKUMUS, KELIANČIUS GRĖSMĘ SAUGIAM TRAUKINIŲ EISMUI, TURINTIEMS ĮTAKOS ŽMONIŲ SAUGAI IR SVEIKATAI

44. Kelio apeivis pastebėjęs, gaisrą, kelio konstrukcijos bei geležinkelio infrastruktūros įrenginių gedimus (įtrūkusį ar trūkusį bėgį, nutrūkusius bėgių sandūros varžtus, kelio išmetimą,

didelį kelio nusėdimą, nuogriuvą, sankasos nuošliaužą ar išplovą, smarkiai užpustytą kelio vietą, ant geležinkelio kelio ar šalia jo, pažeidžiant statinių artumo gabarito reikalavimus, esančius daiktus, medžiagas, mechanizmus ir kt.) privalo apie tai GSM-R ryšiu, mobiliuoju telefonu ar kita ryšio priemone pranešti artimiausios stoties GSB ar ESD, savo tiesioginiam vadovui, jei su minėtais darbuotojais nesisiekti nepavyksta pranešti bendruoju pagalbos telefonu 112.

45. Išgirdęs gaisro pavojaus (vieno ilgo ir dviejų trumpų garsų signalą), kelio apeivis turi rageliu pakartoti tokį pat signalą ir eiti į tą pusę pasiruošus padėti.

46. Aptikęs kelyje ar pageležinkelės juostoje sužeistą žmogų, kelio apeivis pagal galimybes turi jam suteikti pirmąją pagalbą, sulaukti greitosios medicinos pagalbos ir išsaugoti nepakeistą įvykio vietą ar nubraižyti schemą, kurioje būtų pažymėta sužeisto žmogaus suradimo vieta ir kitos aplinkybės.

47. Aptikęs žmogaus lavoną, apeivis neturi jo liesti. Įvykio vietoje apeivis turi būti tol, kol atvažiuos policijos pareigūnai.

48. Aptikus ant geležinkelio kelio ar šalia jo sprogmenį, arba į jį panašų daiktą, draudžiama jį liesti. Netoli sprogstamojo įtaiso ar į jį panašaus įtartinio daikto negalima naudotis mobiliuoju telefonu ar radijo ryšiu, nes tai gali sukelti įtaiso sprogmą. Jei įmanoma vietą, kurioje yra sprogmuo ar į jį panašus įtartinis daiktas, atitverti ar apžymėti gerai matomais ženklais, įspėti aplinkinius, kad pasitrauktų iš pavojingos zonos. Pasitraukti pačiam saugiu atstumu, kad sprogstamasis įtaisas nebūtų matomas pvz. už pastato kampo, storo medžio ir t.t., apie sprogmenį (įtartiną daiktą) nedelsiant pranešti atsakingiems darbuotojams arba pagalbos telefonu 112.

49. Kai prie kliūties artėja geležinkelio riedmenys, o pranešti artimiausios stoties GSB (ESD), ar savo tiesioginiam vadovui nėra laiko, kelio apeivis nedelsiant stabdo atvažiuojančius traukinius, GSM-R radijo stoties pagalba inicijuodamas grupinį skambutį ir apie kliūtį pranešdamas darbuotojams valdantiems geležinkelio riedmenis:

„Dėmesio! Dėmesio! Dėmesio! Traukinių mašinistai stabdykite traukinius (ir nurodo priežastį)“.

Geležinkelio kelio ir kelio statinių
apžiūros taisyklių
1 priedas

Forma K-37

KELIO IR KELIO STATINIŲ APŽIŪROS ŽURNALAS

Data	Darbo laikas		Darbuotojo, atliekančio apžiūrą v., pavardė	Nustatyto pažeidimo, trūkumo vieta			
	nuo	iki		Kelio Nr.	km	piketas	Grandies Nr.
1	2	3	4	5	6	7	8

Formos K-37 tęsinys

Pažeidimo, trūkumo aprašymas. Atlikto darbo aprašymas	Darbuotojo, atlikusio apžiūrą parašas	Darbo vadovo v. pavardė, parašas